



Katri Raik
Riigikogu korruptsioonivastane
erikomisjon
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 15.04.2020 nr 2-11/20-12/1
Meie 11.05.2020 nr 14-1/2731-2

Vastused ettepanekutele kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse täiendamiseks

Austatud komisjoni esimees

Esitasite 15. aprilli kirjaga riigihalduse ministri moodustatud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (edaspidi *KOKS*) muutmise eksperdikomisjonile¹ õiguse ühetaolise kohaldamise saavutamiseks ettepanekud töötada *KOKS* revisjoni käigus põhjalikult läbi Teie kirjas esitatud teemad.

Tänan Teid esitatud ettepanekute ja sisuka panustamise eest *KOKS* seadusemuudatuste väljatöötamisse.

Rahandusministeerium on eksperdikomisjoni liikmetega käsitlenud Riigikogu korruptsioonivastase erikomisjoni tõstatatud küsimusi mitmel korral. Põhjalikumalt arutati neid teemasid 2020. aasta 24. jaanuari ja 30. aprilli koosolekutel.

Oleme nõus, et kõigi kohaliku omavalitsuse volikogus esindatud poliitiliste jõudude kaasamine kohaliku elu korraldamisse on vajalik demokraatia, otsuste kvaliteedi ja hea kohaliku omavalitsemise tagamiseks. Probleemid n-ö opositsiooni kaasamisega kohaliku omavalitsuse töös ei seisne enamasti seaduse normide ettekirjutustes või nende puudumises, vaid on pigem märk vajakajäämistest poliitilises kultuuris, kaasamiseks hea tahte puudumises. Viimast seadustega reaalselt oluliselt mõjutada ei anna. Sageli ei ole volikogus isegi võimalik selgelt vahet teha koalitsioonil ega opositsioonil, erinevate poliitiliste jõudude kaasamine kõigi otsuste ettevalmistamisse, aruteludesse ja otsustamisse on taolistes kohalikes omavalitsustes enesestmõistetav. Tuleb ka arvestada, et kohalike omavalitsuste vajadused, arengud ja sisemine korraldus on erinev, kohalikel omavalitsustel on enesekorraldusõiguse põhimõttest tulenevalt õigus oma sisemised struktuurid ja töökorraldus vastavalt kohalikele vajadustele ise sisustada ja otsustada. Seetõttu ei ole alati ka paslik püüelda õigusloomes selle poole, et anda kõigile omavalitsustele seadustega ette ühesugused käitumisjuhised, mis põhjendamatult kärbiks omavalitsuste iseotsustamisõigust. Seadusandja poolt kohaliku omavalitsuse sisemise töökorralduse reguleerimine on sekkumine kohaliku omavalitsuse enesekorraldusõigusesse, milleks on kehtestatud põhiseaduslikud raamid. Küll aga on omal kohal kohalike omavalitsuste vahel parimate praktikate ja hea halduse tava näidete jagamine.

¹ <https://omavalitsus.fin.ee/static/sites/5/2020/02/Eksperdikomisjoni-moodustamine-.pdf>.

Seadusandja sekkumine on vajalik näiteks juhul, kui seaduses on niivõrd oluline lünk, mis toob kaasa selle, et volikogu liikmel ei ole võimalik oma mandaati teostada või sätet rakendada. Osade Teie kirjas esitatud ettepanekute puhul on KOKS eksperdikomisjon nõus, et KOKS vajaks õigusselguse huvides täpsustamist.

Võimalike KOKS normide kohaldamise õiguslike eksimuste korral kohalikes omavalitsustes on kehtivad riigi järelevalvemehhanismid ja nõustamistegevus Rahandusministeeriumi hinnangul siiski piisavad.

Alljärgnevalt on esitatud KOKS eksperdikomisjoni kaalutlused Riigikogu korruptsioonikomisjoni kirjas esitatud ettepanekutega arvestamise osas.

1. Tegite ettepaneku, et KOKS § 47 lõike 1 osas, mis annab igale volikogu liikmele õiguse kuuluda vähemalt ühte komisjoni, tuleb tagada piisavad meetmed volikogu iga liikme kaasamiseks volikogu komisjoni koosseisu ja lahendi juhtumiks, kui komisjoni töös soovib osaleda rohkem volikogu liikmeid, kui komisjonis kohti. Samuti on kohane kaaluda volikogu komisjonide moodustamise kordades sätestada volikogu liikmete võimalus käia kuulamas teiste komisjonide istungeid.

KOKS eksperdikomisjon ei toeta selle ettepaneku osas KOKSi täiendamist, kuna tegemist on kohalike omavalitsuste sisemise enesekorraldusõiguse küsimusega. Seadusandja on KOKS § 47 lõikega 2 jätnud volikogu komisjoni moodustamise korra ning tegevuse aluste ja korra sätestamise valla või linna põhimääruses volikogu pädevusse.

KOKS § 47 lõike 1 järgi on igal volikogu liikmel õigus kuuluda vähemalt ühte komisjoni. Seadus näeb ette, et komisjonide esimehed ja aseesimehed tuleb valida volikogu liikmete hulgast. Teised komisjoni liikmed kinnitab volikogu komisjoni esimehe esildusel, arvestades liikmete määramisel erakondade ja valimisliitude eelnevalt esitatud ettepanekuid. Komisjoni moodustamisel peab samal ajal arvestama ka sama paragrahvi lõikega 1³, mis nõuab, et volikogu komisjoni koosseisu kujundamisel tuleb arvestada erakondade ja valimisliitude esindajate osakaalu volikogus. Komisjonide liikmete arvu (komisjonide suuruse) määramisel lähtutakse nii volikogu liikmete arvust üldiselt, kui ka erinevate poliitiliste jõudude esindajate osakaalust volikogus, kuid ka vajadusest tagada komisjonide töövõimelisus. Kui erakond või valimisliit esitab soovi, et kõik tema esindajad kuuluksid ühte ja samasse komisjoni, ei saa volikogu KOKS § 47 lõike 1³ mõttega vastuollu minemata sellega arvestada. Volikogu komisjonide koosseisude kunstlik suurendamine, vastavalt iga üksiku voliniku soovile, ei ole kehtiva KOKSi mõtte järgi õigustatud. Seetõttu ei oleks õige nõuda seadusega volikogudel komisjonide koosseisu suurendamist selliselt, et kõik volikogu liikmed saaks soovi korral määrata just neile meelepärasesse komisjoni.

Alati ei pruugi olla tegemist must-valge olukorraga, kus n-ö opositsioon hoitakse kohalikes omavalitsustes aruteludest tahtlikult eemal. Kahjuks ei ole harvad ka olukorrad, kus opositsioon ei kasuta talle seadusega antud õigusi konstruktiivselt. Praktikas on olnud näiteks korduvalt olukordi, kus volikogu liikmed ei soovi ise ühtegi komisjoni kuuluda (näiteks opositsiooni liikmed keelduvad revisjonikomisjoni töös osalemisest²).

Praktikas toimub samuti volinike liikumine ühest erakonnast ja valimisliidust teise, seega ei püsi poliitilised jõud konstantselt sama valimisperioodi jooksul muutumatuna ning

² Põhjendused selleks võivad olla erinevad. Näiteks adutakse, et revisjonikomisjoni tööks ei ole isikul pädevust, isik ise eelistab hoopis mõnda teise komisjoni kuuluda ning trotsist keeldub revisjonikomisjoni liikmeks astuma, vm.

volikogudel on keerukas komisjonide koosseise pidevalt vastavalt poliitiliste jõudude osakaalule ajakohastada.

Kohalikes omavalitsustes on hea tava anda kõigile volikogus esindatud nimekirjadele juurdepääs kõigi volikogu komisjonide tööle. Esmalt tagatakse see läbi esindatuse komisjonis mõne oma liikmega, kuid sageli ka täiendava võimalusena osaleda (otsustus- ja sõnaõigusega) komisjoni koosolekul ka neil volikogu liikmetel, kes antud komisjoni ei kuulu. Selliselt on volikogu liikmed kursis ka teiste komisjonide informatsiooni ja seisukohtadega ning seeläbi ka rohkem teadlikud erinevate kohaliku omavalitsuse ülesannete täitmisest. Selle tava lisamine seadusesse ei ole vajalik, kohalikele omavalitsustele saab seda soovitada hea praktikana.

Tuleb arvestada ka asjaoluga, et volikogu komisjonil on volikogu ees otsustusi ettevalmistav ja nõuandev roll, komisjon ei ole otsustusorgan, kes langetaks siduvaid otsuseid. KOKS § 48 nõuab kohustusliku alatise komisjonina vaid revisjonikomisjoni moodustamist. Põhimõtteliselt võib olla kohalikes omavalitsustes ka olukord, kus volikogu päevakorras olevaid küsimusi arutatakse fraktsioonides või muus formaadis, kuid revisjonikomisjoni kõrval muid komisjone volikogu ei moodustagi.

Kõiki praktikas esineda võivaid juhtumeid ei saagi seadusandja mõistlikult ette näha ega ole ka mõistlik ülereguleerimise vältimiseks täpsemalt reguleerida, seetõttu peaks seaduse sõnastus olema üldine, mitte detailne.

Kokkuvõtvalt toetab KOKS eksperdikomisjon kohalikele omavalitsustele soovitusel andmist sätestada valla või linna põhimääruses komisjoni koosseisu mittekuulva volikogu liikme õigus osaleda kõikide komisjonide koosolekutel. Eksperdikomisjoni liikmed ei toeta KOKS täiendamist meetmetega (sh komisjoni liikmete arvu suurendamise kohustus), mis tagaks volikogu liikme komisjoni koosseisu määramise, kui komisjoni töös soovib osaleda rohkem volikogu liikmeid, kui komisjonis kohti.

2. Osundasite asjaolule, et komisjoni esimehe ja aseesimehe või aseesimeeste üheaegne salajasel hääletusel valimine (KOKS § 47 lg 1¹) ei täida alati oma algset eesmärki võimaldada opositsioonil saada aseesimehe koht. Samuti on see praktikas võimaldanud töörahu rikkumist, kuivõrd aseesimehe tagasi astudes tuleb korraldada esimehe valimine ja vastupidi. Peate vajalikuks kaaluda, kas on vajalik seadustada komisjoni aseesimehe valimise kohustuslikkus, kuivõrd komisjoni esimehe asendamine on võimalik ka teisiti. Näiteks saab komisjoni esimeest asendada volikogu määratud korras vanim komisjoni liige. Kohane on kaaluda jätta aseesimehe vajalikkuse üle otsustamine komisjoni enesekorraldusõiguse pädevusse.

KOKS eksperdikomisjon nõustub selle käsitlusega ning on teinud ka ise ettepaneku jätta seadusest välja kohustus, et igal komisjonil oleks ka aseesimees, mis tuleks valida samaaegselt komisjoni esimehega (tunnistada komisjoni esimehe ja aseesimehe koos valimist puudutavad KOKS § 47 lõiked 1¹, 1² ja 1⁴-1⁶ kehtetuks). Seaduse tasandil ei peaks kohalike omavalitsuste enesekorraldusõigust kitsendama ja reguleerima kohaliku omavalitsuse siseste nõuandvate tööühikute detailseid valimisprotseduure.

3. Osundate oma kirjas asjaolule, et KOKS § 47 lõiget 1³, mis käsitleb volikogu komisjoni koosseisu kujundamisel erakondade ja valimisliitude esindajate osakaalu arvestamist volikogus, tõlgendatakse praktikas vähemalt kaheti: 1) iga komisjoni osas tasakaalu nõuet ei rakendata, vaid *summa summarum* kõigi komisjonide lõikes kokku; 2) iga komisjoni koosseis peab kajastama erakondade ja valimisliitude esindajate

osakaalu volikogus. Viitatakse, et Riigikogu korrupsioonivastane erikomisjon toetab viimast tõlgendust, mistõttu peate vajalikuks täpsustada seaduse sõnastust, tagamaks selle selge ja ühemõtteline tõlgendamine.

KOKS eksperdikomisjon ei pea taolist muudatust vajalikuks. Küll aga tuleks sõna „osakaal“ asemel kasutada üldisemat sõnastust - *arvestada tuleb erakondade ja valimisliitude esindatust volikogus*.

Kehtiva KOKS § 47 lõike 1³ sõna-sõnalt juba nõuabki, et komisjoni koosseis peab kajastama erakondade ja valimisliitude esindajate osakaalu volikogus. Nagu punkti 1 vastuses selgitasime, on kohalike omavalitsuste praktika mitmekesine. Vahel keelduvad opositsiooni kuuluvad volikogu liikmed üldse komisjonide töös osalemast, vahel soovitakse erakonna või valimisliidu esindajaid saada kõiki vaid ühte komisjoni ning teistes komisjonides osaleda ei soovi. See on ka praktikas tinginud olukorra, kus alati ei ole olnud võimalik iga üksiku komisjoni lõikes arvestada volikogus esindatud poliitiliste jõudude osakaaluga, kuid püütakse tagada kõigi komisjonide peale kokku poliitiliste jõudude esindatuse n-ö õige osakaal.

4. Volikogu liikmeks mitteolevate isikute kaasamise osas kohaliku omavalitsuse volikogu komisjoni peate kohaseks kaaluda nende kaasamise aluste piiritlemist (nt kohaliku omavalitsuse piirkonna esindajana või valdkonna asjatundjana) ning täpsustada, et poliitilise tasakaalu nõuet ei arvestata volikokku mittekuuluvate komisjoni liikmete osas.

KOKS eksperdikomisjon neid muudatusi ei toeta, kuna komisjonide koosseisude määramine on kohalike omavalitsuste sisemise enesekorraldusõiguse küsimus. Seadusega taoliste küsimuste reguleerimine võib vastupidi tekitada tõlgendusprobleeme ja ei võimalda kohalikul tasandil tagada piisavalt paindlikkust koosolekute läbiviimiseks.

Üldjuhul kaasatakse komisjonidesse volikoguväliste esindajatena valdkonna eksperte, konkreetsete piirkondade ja huvirühmade esindajaid. Praktika on kohalike omavalitsuste lõikes väga erinev. Osades kohalikes omavalitsustes näiteks üldse volikoguväliseid isikuid komisjoni liikmeteks ei arvata. See ei tähenda, et valdkonna eksperte ei kaasata sõnaõigusega komisjoni koosolekutele päevakorras olevaid ekspertteadmisi eeldavaid küsimusi selgitama. Väiksema liikmete arvuga volikogudes ei pruugi aga jätkuda kõikidesse komisjonidesse piisaval arvul valdkondliku pädevusega volikogu liikmeid, mistõttu võidakse kaasata volikoguväliseid isikuid komisjonide töösse.

Taunitav on kahtlemata olukord, kus erakonna esindaja kaasatakse komisjoni nn eksperdi sildi all. Siinkohal on aga tegemist poliitilise kultuuri ja hea tava järgimise küsimusega, mille reguleerimine seaduses ei ole põhjendatud. Volikogu saab komisjonide töökorras ise reguleerida, millistel alustel saab volikogu liikmeks nimetada ka volikoguväliseid isikuid ning komisjoni esimees saab otsustada, milliseid isikuid ja eksperte komisjoni koosolekule kutsuda.

5. Märkite, et volikogu liikme õigus saada volikogu ja valla/linnaomavalitsuse õigusakte, dokumente ja muud teavet, välja arvatud andmed, mille väljastamine on seadusega keelatud (KOKS § 26), vajab analüüsi, tagamaks volikogu liikmete kohane informeerimine tema töö efektiivseks tegemiseks. Peate oluliseks piiritleda selle teabe saamise õigust, välistamaks võimalus päringute esitamise õiguse kuritarvitamiseks ning tagada vastamine mõistliku aja jooksul.

KOKS eksperdikomisjon nõustub nende järeldustega. KOKS § 26 tuleks täpsustada selliselt, et volikogu liikmel on õigus saada volikogu ja valitsuse õigusakte, dokumente ja muud teavet, *mida pole avalikult kättesaadavaks tehtud ning mida ta vajab volikogu liikme ülesannete*

täitmiseks. Paragrahvist tuleb välja jätta viide märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seadusele, kuna volikogu liikme päringule vastamine on erijuhtum, mis ei ole käsitletav märgukirja, selgitustaotluse või teabenõudena avaliku teabe seaduse tähenduses. KOKS § 26 tuleks täiendada volikogu liikme nõutavast teabest keeldumise alustega. Näiteks, et päringule vastamisest võib loobuda, kui voliniku päringu sisu ei ole loetav või arusaadav, vastamine nõuab teabe suure mahu tõttu asutuse töökorralduse muutmist, avaldus on ilmselgelt alusetu (sel juhul saadetakse volinikule vastav teade, kus tuuakse välja päringule vastamisest loobumise alus). Samuti leidis eksperdikomisjon, et võiks näha ette võimaluse lähtuvalt vastamise keerukusest pikendada põhjendatud juhul päringule vastamise tähtaega, mis hetkel on hoolimata küsimuse vastamiseks vajaliku lisatöö hulgast valla- või linnavalitsusele või valla või linna ametiasutusele 10 tööpäeva.

6. Märkite, et Riigikogu korrupsioonivastane erikomisjon peab vajalikuks KOKS muudatuste väljatöötamisel juhinduda põhiseaduskomisjoni 16.12.2019 istungi otsusest seadustada volikogu liikme halduskohtulik kaebeõigus sisevaidlustes (nt tagamaks kohaliku omavalitsuse volikogu liikme õigust kuuluda komisjoni, õigust saada teavet).

KOKS eksperdikomisjon ei toeta jätkuvalt volikogu liikmele individuaalse kaebeõiguse andmist pöörduda kohaliku omavalitsuse sisevaidlustes halduskohtusse. Esiteks on volikogu liikmel juba täna võimalik pöörduda õiguskaitselahendina sisevaidlustes kohaliku omavalitsuse haldusaktide osas Justiitsministeeriumi poole kes teostab kohaliku omavalitsuse üksuse haldusaktide üle haldusjärelvalvet. Näiteks, kui volikogu liiget ei arvata ühegi volikogu komisjoni koosseisu, saab ta pöörduda Justiitsministeeriumi poole taotlusega algatada selle kohaliku omavalitsuse üle haldusjärelvalve. Kui kohalik omavalitsus Justiitsministeeriumi haldusjärelvalve ettekirjutust ei täida, saab ministeerium pöörduda Vabariigi Valitsuse seaduse § 75³ sätestatud korras protestiga avaliku huvi kaitseks halduskohtusse.

Teiseks juhime tähelepanu, et Riigikogu põhiseaduskomisjon peatas vastava eelnõu väljatöötamise, mis oleks näinud volinikule sisevaidlustes ette halduskohtuliku kaebeõiguse. Kuna muudatus on põhimõtteline ja olulise mõjuga, siis on kavandatud, et järgmise sammuna käsitlevad koalitsioonierakonnad esmalt küsimust koalitsiooninõukogus, misjärel saab alles kinnitada, kas vastava eelnõu algatamist toetatakse või mitte.

7. Leiate, et kohaliku omavalitsuse hallatavate asutuste juhtide ja sihtasutuste juhtide valimisel on kohane viia läbi konkurss ka juhul, kui valdkonda reguleerivad õigusaktid seda ei nõua, lähtudes eelkõige asutuse ja sihtasutuse eesmärgist ning ametikoha vajadustest ning valiku tegemisse kaasata ka opositsiooni esindajad.

KOKS eksperdikomisjon sellise üldise nõude lisamist KOKSi ei toeta. Ettepanekust ei selgu, milles siinkohal on tegelik probleem, mida taolise muudatusega tuleks lahendada.

Igas kohalikus omavalitsuses on erinev regulatsioon, kuidas asutuste juhtide kohad täidetakse. Näiteks osades moodustatakse värbamiskomisjone või kehtestatakse nõuded juhtorganite liikmetele jne.

Experdikomisjon leiab, et vajadusel saab kohalikele omavalitsustele soovitada avalike konkursside läbiviimist ka siis, kus seadus seda ei ole kohustanud. Nagu Teie 15. aprilli kirjast nr 2-11/20-11/1 nähtub, olete juba valla- ja linnavolikogudele ning valla- ja linnavalitsustele vastava soovitusena edastanud.

8. Leiate, et kohane on seadustada senine hea tava, mille kohaselt korraldab revisjonikomisjoni tööd opositsioon. Samuti peate vajalikuks õigusaktides sätestada

meetmed revisjonikomisjoni tugevdamiseks, sh 1/3 volikogu koosseisu õigus algatada revisjon.

Eksperdikomisjon ei poolda seaduses sätestamist, et revisjonikomisjoni tööd korraldab opositsioon ega volikogu 1/3 koosseisu õigust nõuda revisjoni algatamist. Taoline muudatus ei tooks iseenesest kaasa revisjonikomisjonide tugevdamist. Pigem on praktikas probleem selles, et olgugi et revisjonikomisjoni juhhib opositsioon, ei ole komisjoni liikmetel sisulist pädevust kontrollide läbiviimiseks. Tuleb vaadata, kas kohalik omavalitsus on taganud revisjonikomisjonile ka tegelikud võimalused oma tööd teha – kas on ette nähtud piisavad rahalised vahendid ekspertide tellimiseks, moodustatud kontrolliosakond, komisjoni töö teenindamiseks on teenistusse võetud juriidiliste ja majandusalaste teadmistega ametnikud jne.

Seadustes tuleb vältida samuti termini „opositsioon“ kasutamist, kuna seda ei ole võimalik täpselt defineerida. Paljudes omavalitsustes ei ole ka välja joonistunud selget opositsiooni.

Hea haldustava kohaselt on revisjonikomisjon opositsiooni tööriist ja selliselt on seda ka kohalikes omavalitsustes sisustatud. Praktikas on kahjuks mitmel pool probleeme sellega, et volikogu opositsiooni kuuluvad volinikud ei ole huvitatud revisjonikomisjoni töös osalemisest ega komisjoni juhtimisest. Või vastupidi kasutatakse revisjonikomisjoni formaati opositsiooni poolt aktiivselt mitte sisulise töö tegemiseks, vaid pahatahtlikult poliitilise instrumendina. Kui ka KOKSis sätestataks, et revisjonikomisjoni juhiks saab olla vaid volikogu vähemuse esindaja, siis võib revisjonikomisjon üldse jääda moodustamata, kui opositsiooni esindaja ei ole nõus komisjoni juhtima.

Sätestades, et 1/3 volikogu koosseisust saab anda revisjonikomisjonile lahendamiseks ülesandeid, mis ei tulene tööplaanist, võib tekitada olukorra, kus esitatakse pahatahtlikult ettepanekuid revisjoni algatamiseks lugematul arvul, mida ei ole võimalik läbi viia.

9. Peate vajalikuks KOKS eelnõu väljatöötamist ja menetlemist kiiremas tempos, mis tagaks KOKS muudatuste vastuvõtmise ja jõustumise 2020 jooksul.

Selle ettepanekuga ei ole võimalik paraku Rahandusministeeriumil arvestada, kuna KOKS revisjon on laiapõhjalisi arutelusid, erinevate osapoolte kaasamist ja põhjalikku analüüsi eeldav protsess. KOKS revisjoni raames vaadatakse üle kõik KOKSi ja teiste omavalitsuste aluskorraldust reguleerivate seaduste sätted. Alates KOKSi vastuvõtmisest aastal 1993 ei ole lausalist KOKSi revisjoni koostatud, vaid seadust on muudetud üksikmuudatuste kaupa. KOKS revisjoni protsessi raames hinnatakse põhjalikult nii senist omavalitsuste rakenduspraktikat, tutvutakse asjaomaste kohtulahenditega ja sätete tõlgenduspraktikaga ning hinnatakse, kas kehtivad normid on piisavalt kaasaegsed ja mõistlikult kohaldatavad.

Ükski Riigikogu korrupsioonivastase erikomisjoni ettepanekutest ei ole olemuselt niivõrd kiireloomuline küsimus, et seetõttu peaks KOKSi muutmise eelnõu valmimise senise ajakava poolteist aastat varasemaks tõstma. Rahandusministeerium ei toeta ka Riigikogu korrupsioonivastase erikomisjoni ettepanud muudatuste menetlemist eraldiseisva kiireloomulise eelnõuga, kuna see tooks kaasa õigusloome mahu ebavajaliku suurendamise.

Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi³ punkti 5.10 järgi peab riigihalduse minister esitama KOKS ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse kooskõlastusringile novembris 2020⁴. Seejärel saab alles asuda seaduseelnõu koostama.

³ https://www.valitsus.ee/sites/default/files/content-editors/valitsus/RataseIivalitsus/vabariigi_valitsuse_tegevusprogramm_2019-2023.pdf.

⁴ Kavas on eelnõu väljatöötamiskavatsus eelnõude infosüsteemis kooskõlastusringile esitada siiski juba suvel 2020.

KOKS revisjoni ajakava on koostatud arvestusega, et kõiki KOKSi ja muid kohalike omavalitsuste aluskorraldusega seotud kehtivaid sätteid ja täiendavaid muutmisvajadusi jõuaks KOKS eksperdikomisjon arutada. Eksperdikomisjon koguneb umbes iga kahe kuu tagant ning komisjoni töökava järgi toimuvad arutelud kuni 2021. a sügiseni. Mitmetes keerukamates küsimustes on otsustatud tellida ka ekspertarvamused, mis osaliselt valmivad alles selle aasta sügisel. Arvestades head õigusloome tava ja kehtiva normitehnika eeskirja⁵ nõudeid, ei ole õigustatud ega põhjendatud niivõrd mahukat tööd suruda ebamõistlikult lühikesse ajaraami. Kiirustades tehtud vead seaduste sõnastamisel toovad kaasa hilisema uue seaduse muutmise vajaduse, mis omakorda viib õigusloome vohamisele.

Hea õigusloome tava osaks on anda seaduse jõustumiseks piisav aeg, mis on vajalik uute normidega tutvumiseks, eriti isikute õiguste ja kohustuste muutmise korral, uuele regulatsioonile üleminekuga seotud koolitusteks ning vajalikuks korralduslikuks ja halduslikuks eeltöoks, sealhulgas seaduse väljakuulutamiseks, avaldamiseks, rakendusaktide andmiseks, ning ka seaduse rakendamiseks piisavate vahendite olemasolu. Osad muudatused võivad kaasa tuua ka vajaduse töötada välja uusi infotehnoloogilisi lahendusi, milleks vahendite leidmine ja hangete korraldamine on aeganõudev. Kuna kavandatakse KOKSi muudatused võivad tuua kaasa olulisi ümberkorraldusi kohalike omavalitsuste korralduses, siis tuleb seadusemuudatuste rakendamiseks näha ette piisav aeg. Näiteks valimiste ja volikogu liikme mandaatidega seotud küsimuste rakendamise osas tuleb arvestada volikogu nelja-aastast valimistsükli.

KOKS eksperdikomisjoni protokollide ja KOKSi muutmise protsessiga on võimalik tutvuda Rahandusministeeriumi omavalitsusveebis KOKSi muutmise alajaotuses, vt <https://omavalitsus.fin.ee/koks/>.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jaak Aab
riigihalduse minister

Teadmiseks:
Riigikogu põhiseaduskomisjon
Riigikogu õiguskomisjon

Olivia Taluste 6113092
Olivia.Taluste@fin.ee

⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/129122011228>.